

Публічний звіт

Т.в.о. Голови Державної екологічної інспекції України за 2022 рік

1. Завдання та заходи Державної екологічної інспекції України, стан їх виконання. Аналіз діяльності Держекоінспекції

Державна екологічна інспекція України (далі – Держекоінспекція) спрямовує свою діяльність на реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Відповідно до покладених завдань, Держекоінспекція здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням вимог природоохоронного законодавства, бере участь у розробці та розгляді проєктів законодавчих актів, удосконаленні нормативно-правової бази у сфері охорони довкілля, внесенні на розгляд Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України пропозицій щодо забезпечення формування державної політики.

Так, упродовж 2022 року Держекоінспекцією розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів Державною екологічною інспекцією».

Метою прийняття постанови є забезпечення реалізації повноважень Держекоінспекції, її територіальних та міжрегіональних територіальних органів щодо організації і здійснення у межах компетенції державного нагляду (контролю) за додержанням центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними особами - нерезидентами вимог законодавства про пестициди та агрохімікати, відпрацьовані хімічні джерела струму, генетично-модифіковані організми у відкритій системі. Проєкт постанови Кабінету Міністрів України надіслано до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (далі – Міндовкілля) для подальшого опрацювання.

З метою удосконалення нормативно-правової бази у сфері охорони навколишнього природного середовища, Держекоінспекцією за 2022 рік розроблено наступні нормативно-правові акти:

- проєкт наказу Міндовкілля «Про затвердження Змін до Положення про територіальні та міжрегіональні територіальні органи Держекоінспекції». Зазначені Зміни затверджені наказом Міндовкілля від 05.01.2023 № 7, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.01.2023 за № 127/39183 із зауваженнями і пропозиціями щодо приведення положень цього акта у відповідність із законодавством з питань документування управлінської діяльності (зокрема правил нормопроектувальної техніки). Відповідно до підпункту "г" пункту 13 Положення про державну реєстрацію нормативно-

правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 (із змінами), Міндовкілля враховані всі висловлені Міністерством юстиції України зауваження та подано для державної реєстрації наказ Міндовкілля від 26.01.2023 № 35 «Про врахування висловлених органом державної реєстрації зауважень до наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 05 січня 2023 року № 7», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27.01.2023 за № 174/39230. Проект наказу розроблений з метою з фіксації та упорядкування інформації щодо нанесених навколишньому природному середовищу збитків внаслідок вторгнення російської федерації на територію України та приведення Положення про територіальні та міжрегіональні територіальні органи Держекоінспекції, затвердженого наказом Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 07.04.2020 № 230, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16.04.2020 за № 350/34633, у відповідність до Положення про Державну екологічну інспекцію України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 № 275 (із змінами);

- проект наказу Міндовкілля «Про затвердження Змін до Правил технічної експлуатації установок очистки газу». Метою прийняття наказу Міндовкілля є приведення у відповідність із законодавством Правил технічної експлуатації установок очистки газу. Проект наказу надіслано до Міндовкілля для подальшого опрацювання;
- проект наказу Міндовкілля «Про внесення змін до наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 19 квітня 2013 року № 179 «Про запровадження форм документації підрозділів інструментально-лабораторного контролю Держекоінспекції України та її територіальних органів». Проект наказу готується для надсилання до Міндовкілля. Метою прийняття зазначеного нормативно-правового акту є приведення у відповідність до чинного законодавства положень наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 19.04.2013 року № 179;
- розроблено та затверджено наказом Міндовкілля від 02.11.2022 № 462 Умови оплати праці членів екіпажів суден територіальних та міжрегіональних територіальних органів Державної екологічної інспекції України, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17.11.2022 за № 1427/38763. З метою врахування висловлених зауважень Мін'юсту розроблено наказ Міндовкілля від 22.11.2022 № 501 «Про врахування висловлених органом державної реєстрації зауважень до наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 02 листопада 2022 року № 462», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25.11.2022 за № 1465/38801.

Збройна агресія з боку російської федерації внесла суттєві корективи до роботи Держекоінспекції.

Відтак, постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 р. № 326 затверджено Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, а саме:

шкода, завдана ґрунтам та земельним ділянкам внаслідок забруднення ґрунтів речовинами, які негативно впливають на їх родючість та інші корисні властивості;

шкода, завдана ґрунтам та земельним ділянкам внаслідок засмічення земельних ділянок сторонніми предметами, матеріалами, відходами та/або іншими речовинами;

збитки, заподіяні внаслідок забруднення та засмічення вод;

збитки, заподіяні внаслідок самовільного, зокрема незаконного, користування водними ресурсами;

збитки, заподіяні навколишньому природному середовищу в межах територіального моря, виключної (морської) економічної зони та внутрішніх морських вод України в Азовському та Чорному морях;

шкода, завдана атмосферному повітрю, - напрям, що включає шкоду, завдану викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Основним показником, який оцінюється, є обсяг неорганізованих викидів;

збитки, завдані природно-заповідному фонду, - напрям, що включає збитки, завдані територіям та об'єктам природно-заповідного фонду, та пов'язані із ними витрати.

З метою фіксації, упорядкування інформації та формування єдиного реєстру збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації, відповідно до наказу Держекоінспекції від 01 березня 2022 року № 73 створено оперативний Штаб (далі – Штаб), до складу якого включено представників Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування, Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Державної екологічної інспекції України, РНБО, Служби безпеки України, Спеціалізованої екологічної прокуратури та інших державних органів.

Наказом Держекоінспекції від 15.04.2022 № 78/1 при Штабі створено Робочу групу з розроблення методичних документів та порядку визначення шкоди і нарахування збитків, завданих природним ресурсам та навколишньому природному середовищу внаслідок збройної агресії російської федерації, до якої увійшли відповідні фахівці, науковці та експерти.

Отже, за результатами спільної роботи Держекоінспекції та Міндовкілля, розроблено та затверджено відповідні методики розрахунку збитків, які набули чинності, а саме:

1. Методика визначення розміру шкоди завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану, яка затверджена наказом Міндовкілля від 04.04.2022 № 167, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.04.2022 за № 406/37742;

2. Методика розрахунку неорганізованих викидів забруднюючих речовин або суміші таких речовин в атмосферне повітря внаслідок виникнення надзвичайних ситуацій та/або під час дії воєнного стану та визначення розмірів завданої шкоди, яка затверджена наказом Міндовкілля від 13.04.2022 № 175, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.04.2022 за № 433/37769;

3. Методика визначення збитків, заподіяних внаслідок забруднення та/або засмічення вод, самовільного користування водними ресурсами, яка затверджена наказом Міндовкілля від 21.07.2022 № 252 зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 09.08.2022 за № 900/38236;

4. Методика визначення збитків, заподіяних навколишньому природному середовищу в межах територіального моря, виключної морської (економічної) зони та внутрішніх морських вод України в Азовському та Чорному морях. яка затверджена наказом Міндовкілля від 19.08.2022 № № 309, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 17.10.2022 за № 1253/38589;

5. Методика визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації., яка затверджена наказом Міндовкілля від 05.10.2022 № 414, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24.10.2022 за № 1308/38644;

6. Методика визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами, яка затверджена наказом Міндовкілля від 15.09.2022 № 366, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.10.2022 за № 1337/38673;

7. Методика визначення шкоди та збитків, завданих територіям та об'єктам природно-заповідного фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації, яка затверджена наказом Міндовкілля від 13.10.2022 № 424, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.11.2022 за № 1416/38752.

Крім того, Постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2022 №1111 внесено зміни до Положення про Державну екологічну інспекцію України, відповідно до яких фахівці Держекоінспекції уповноважені проводити лабораторний аналіз стану забруднення земель, у тому числі радіоактивний, у зонах безпосереднього впливу викидів і скидів забруднюючих речовин, у тому числі у разі виникнення аварій, надзвичайних ситуацій, військової агресії, військових, терористичних або інших злочинних дій, а також державні інспектори самостійно та безперешкодно обстежуватимуть території та об'єкти, що постраждали внаслідок виникнення аварій, надзвичайних ситуацій, військової агресії, військових, терористичних або інших злочинних дій з метою здійснення розрахунку розміру шкоди, збитків і втрат, завданих навколишньому природному середовищу та природним ресурсам держави.

Таким чином, за 10 місяців війни фахівцями Держекоінспекції та Оперативного штабу проведено розрахунки збитків, заподіяних довіллю відповідно до затверджених Методик розрахунку збитків, завданих внаслідок збройної агресії

російської федерації та бойових дій у період з 24.02.2022 по 30.12.2022 року (див. табл.):

	Найменування територіального/міжрегіонального територіального органу Держекоінспекції	Загальна сума збитків, завданих забрудненням ґрунтів та засміченням земель, тис. грн	Загальна сума збитків, завданих забрудненням атмосферного повітря, тис. грн	Загальна сума збитків, завданих забрудненням, засміченням вод, самовільного користування водними ресурсами тис. грн
1	Вінницька	1 370 941,881	215,766	0,00
2	Волинська	190 253,601	67 650,360	
3	Донецька	6 362 590,989	645 307 734,857	0
4	Закарпатська	1 384,339		
5	Луганська	262 518 354,000	180 284 353,777	0
6	Львівська	33 817 461,109	2 205,301	0
7	Сумська	24 139,540	200 342,691	153626,002
8	Тернопільська	5 540 208,400	0,000	0
9	Харківська	161 535 066,512	9 277 642,200	0
10	Хмельницька	124 187,060	37 616,960	
11	Чернігівська	9 032 884,614	5 615 137,377	72586,759
12	Поліський округ (Житомирська, Рівненська області)	311 398,832	14 919 316,486	0
13	Столичний округ (м. Київ, Київська область)	669 276,421	46 815 085,821	0
14	Центральний округ (Полтавська, Черкаська області)	145 417 369,224	409 028,761	
15	Карпатський округ (Івано-Франківська, Чернівецька області)	921,825	13 259,949	0
16	Придніпровський округ (Дніпропетровська, Кіровоградська області)	78 470,788	434 526,830	77061,457
17	Південний округ (Запорізька, Херсонська області)	2 745 711,257	71 721 943,902	2663,819
18	Південно-Західний округ (Миколаївська, Одеська області)	12 737 947,796	22 951 239,362	39928515,92
19	Центральний апарат			15 489 314,750
	ВСЬОГО	642 478 568,188	998 057 300,400	55 723 768,705

Загальна сума збитків по земельним, водним ресурсам та атмосферному повітря, тис. грн

1 696 259 637,293

Забезпечення реалізації державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища

Основним завданням Держекоінспекції є реалізація державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього

природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану», відповідно до пункту 1 якої припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р № 64 «Про введення воєнного стану в Україні».

Пунктом 2 цієї постанови визначено, що протягом періоду воєнного стану за наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави, а також для виконання міжнародних зобов'язань України, дозволено здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) на підставі рішень центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах.

Таким чином, позапланові заходи державного нагляду (контролю) у сфері дотримання вимог природоохоронного законодавства здійснюються тільки у разі отримання відповідного розпорядчого документу Міндовкілля.

Держекоінспекція здійснює свої повноваження безпосередньо і через утворені в установленому порядку територіальні та міжрегіональні територіальні органи.

Так, за 2022 рік територіальними та міжрегіональними територіальними органами Держекоінспекції проведено 6809 природоохоронних заходів контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

За порушення вимог природоохоронного законодавства складено 10 814 протоколів про адміністративні правопорушення.

Територіальними та міжрегіональними територіальними органами Держекоінспекції штрафні санкції накладено на 10 053 порушників природоохоронного законодавства на загальну суму 3 млн 479 тис. грн., з яких до Державного бюджету стягнуто 3 млн 268 тис. грн.

До правоохоронних органів, у порядку статті 214 Кримінального процесуального кодексу України, скеровано 510 матеріалів за ознаками злочинів проти довкілля. На підставі скерованих матеріалів відкрито 311 кримінальних проваджень.

За 12 місяців 2022 року, внаслідок порушення природоохоронного законодавства, розраховано розмір збитків заподіяних державі на загальну суму 1 млрд 558 млн 576 тис. грн.

Сума шкоди, заподіяної природним ресурсам нествановленими особами, склала 960 млн. 777 тис. грн.

За звітний період пред'явлено претензій та позовів на загальну суму 583 млн 931 тис. грн. Стягнуто збитків, до бюджетів усіх рівнів, у добровільному та примусовому порядку через рішення судів на загальну суму 102 млн 996 тис. грн.

З метою припинення негативного впливу на навколишнє природне середовище при здійсненні виробничої діяльності у 35 випадках за рішенням суду обмежено або призупинено діяльність суб'єктів господарювання до усунення виявлених порушень.

Протягом 2022 року територіальними та міжрегіональними територіальними органами Держекоінспекції подано 298 позовів до суду про відшкодування заподіяної державі шкоди внаслідок порушення природоохоронного законодавства. Задоволено 173 позови.

Крім того, за 2022 рік правоохоронними органами під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок, у 1322 випадках залучались спеціалісти Держекоінспекції, її територіальних та міжрегіональних територіальних органів, в тому числі у 107 випадках залучено спеціалістів у зв'язку з агресією російської федерації, внаслідок чого розраховано розмір збитків заподіяних державі на суму 104 млрд 363 млн 105 тис. грн.

Державний ринковий нагляд

Зважаючи на постанову Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» з 17.03.2022 проведення заходів державного ринкового нагляду припинено.

Ураховуючи наведене, упродовж січня-березня 2022 року проведено 132 заходи державного ринкового нагляду (125 планових, 7 позапланових), за результатами яких прийнято 154 рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів та застосовано штрафних санкцій на загальну суму – 1 547, 000 тис. грн. Загальна сума надходжень до Державного бюджету України становить 149,600 тис. грн, 14 справ направлено до суду про стягнення штрафних санкцій на суму 1 938,136 тис. грн. Упродовж IV кварталу 2022 року у межах кримінальних проваджень прийнято участь у 10 заходах з відбору зразків нафтопродуктів.

Здійснення радіологічного контролю у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон у разі виявлення органом (підрозділом) Держприкордонслужби транспортних засобів, вантажів та іншого майна з перевищенням допустимого рівня іонізуючого випромінювання

За 2022 рік до територіальних та міжрегіональних територіальних органів Держекоінспекції надійшло від Держприкордонслужби 613 повідомлень про перевищення допустимих рівнів іонізуючого випромінювання (спрацювання стаціонарних систем радіаційного контролю) у пунктах пропуску через державний кордон.

За вищевказаними повідомленнями здійснено 423 виїзди на пункти пропуску. Радіаційні виміри вантажів, транспортних засобів та іншого майна здійснювались на 14 пунктах пропуску через державний кордон України. Потужність амбієнтного еквівалента дози гамма – випромінювання визначалась від 0,10 до 6,25 мкЗв/год.

Прийнято 610 рішень про пропуск через державний кордон вантажів, транспортних засобів та іншого майна, 3 рішення про заборону перетину державного кордону та складено 36 протоколів щодо радіаційного обстеження.

За результатами радіаційних вимірів виявлялись радіоізотопи: калію, торію, радію, йоду, урану, технецію, америцію. Виявлялись вантажі із перевищенням допустимих рівнів іонізуючого випромінювання наступних типів: абразивні круги, вогнетривкі блоки, циркобїт, метизи, природний газ, суперфосфат, мінеральні добрива, цирконій, плитка керамічна, ізолятори електричні, цегла вогнетривка, хлорид калія, цистерна порожня, фосфат кальцію, крейда фосфатна.

З метою упорядкування звітності щодо проведення перевірок дотримання вимог законодавства про радіаційну безпеку у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон за повідомленнями Держприкордонслужби про виявлення перевищення допустимого рівня іонізуючого випромінювання, що проводяться територіальними та міжрегіональними територіальними органами Держекоінспекції, розроблено та затверджено наказом Держекоінспекції від 02.11.2022 № 155 форму журналу проведення перевірок дотримання вимог законодавства про радіаційну безпеку у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон за повідомленнями Держприкордонслужби про виявлення перевищення допустимого рівня іонізуючого випромінювання та форму звіту про проведення перевірок дотримання вимог законодавства про радіаційну безпеку у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон за повідомленнями Держприкордонслужби про виявлення перевищення допустимого рівня іонізуючого випромінювання.

Здійснення інструментально-лабораторного контролю

У 2022 році інструментально-лабораторний контроль за дотриманням нормативів скидів зворотних вод здійснювався на 147 підприємствах. При цьому проконтрольовано 222 випуски зворотних вод, на 147 з яких встановлено факти наднормативних скидів, що складає 66% від загальної кількості проконтрольованих скидів.

Проконтрольовано 806 створів водних поверхневих об'єктів. Перевищення встановлених нормативів зафіксовано в 400 створах (50 % від загальної кількості проконтрольованих створів).

Загалом відібрано 2066 проб вод, з яких 1667 поверхневих вод, 387 проби зворотних вод та 12 проб підземних вод (із спостережувальних свердловин), у яких виконано 27 464 визначень складу та властивостей вод.

У 2022 році інструментально-лабораторний контроль ґрунтів здійснювався на 345 об'єктах, на 292 з яких було зафіксовано перевищення нормативів або контрольного вмісту речовин у ґрунті (85 % від загальної кількості перевірених об'єктів).

Було відібрано 998 та проаналізовано 1190 проб ґрунтів, у яких виконано 7187 визначень складу та властивостей.

У 2022 році інструментально-лабораторний контроль за дотриманням нормативів викидів стаціонарних джерел в атмосферне повітря здійснювався на 129 підприємствах, на 51 з яких було виявлено наднормативні викиди (39,5 % від загальної кількості перевірених підприємств). При цьому перевірено 337 стаціонарних джерел викидів (далі - ДВ) та 52 джерел утворення. Було відібрано 1389 проб викидів, в яких проведено 13 486 визначень забруднюючих речовин. Перевищення встановлених нормативів виявлено на 57 ДВ, що складає 16,9 % від загальної кількості перевірених ДВ, з них на 15 ДВ виявлені невраховані викиди.

Виявлені наднормативні викиди від пересувних джерел склали 3,0 % від загальної кількості перевірених автотранспортних засобів.

На період дії режиму воєнного стану в 2022 році територіальні та міжрегіональні територіальні органи Держекоінспекції залучались правоохоронними органами до участі у проведенні слідчих дій у кримінальних провадженнях та здійснювали відповідні інструментально-лабораторні вимірювання для фіксації інформації щодо нанесених навколишньому природному середовищу збитків, у тому числі внаслідок військової агресії російської федерації на території України.

Відтак, територіальними та міжрегіональними територіальними органами Держекоінспекції:

- відібрано ґрунти на 313 об'єктах, з яких 233 об'єкти обстежувались при залученні в межах проведення слідчих дій у кримінальних провадженнях (74 % від загальної кількості об'єктів), проаналізовано 877 проб ґрунтів;
- відібрано проби води на 278 об'єктах, з яких 54 об'єкти обстежувались при залученні в межах проведення слідчих дій у кримінальних провадженнях (19 % від загальної кількості об'єктів), проаналізовано 1126 проб вод.

У 2022 році Держекоінспекція здійснювала роботи з уповноваження своїх територіальних та міжрегіональних територіальних органів на проведення вимірювань під час контролю стану навколишнього природного середовища (об'єкти вимірювань: викиди стаціонарних і пересувних джерел забруднення атмосферного повітря, води, ґрунти) відповідно до Вимог до технічної компетентності та незалежності, яким мають відповідати підприємства, установи та організації, які належать до сфери управління Державної екологічної інспекції України, що уповноважуються або уповноважені на проведення вимірювань, не пов'язаних з оцінкою відповідності продукції, процесів та послуг, у сфері законодавчо регульованої метрології та порядку такого уповноваження, затвердженим наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 18.10.2018 № 363, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.12.2018 за № 1460/32912.

Так, за звітний період Держекоінспекцією уповноважено на проведення вимірювань 14 територіальних та міжрегіональних територіальних органів Держекоінспекції.

2. Використання коштів державного бюджету

Кошторисом на 2022 рік Державній екологічній інспекції України за рахунок загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері екологічного контролю» (КПКВК 2705010) затверджені видатки у сумі 444 672,1 тис. гривень. Через воєнний стан, введений Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 01.04.2022 № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» видатки зменшені на суму 44 467,2 тис. гривень (на 10 відсотків). Бюджетна програма профінансована на суму 374 401,0 тис. грн., що склало 93,6 відсотки від обсягів призначень із змінами.

Враховуючи обмеження на проведення органами Державної казначейської служби України платежів по зареєстрованих зобов'язаннях відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.06.2021 № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану», а також економію бюджетних коштів через дистанційну роботу працівників, екстрені та планові відключення енергоносіїв, зменшення відряджень у зв'язку із припиненням проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану (постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 року № 303), сума невикористаних асигнувань, які повернуті наприкінці 2022 року до державного бюджету, склала 3 594,7 тис. грн., що у 2 рази менше, ніж за результатами 2021 року.

Обсяг використання коштів у 2022 році склав 370 806,3 тис. грн. (99 % від профінансованих, у 2021 році – 98,3%), а саме:

- оплата праці з врахуванням нарахувань на фонд оплати праці – 348 706,7 тис. грн. (99,8 % від профінансованих, у 2021 році – 99,9%);
- видатки на відрядження – 725,4 тис. грн. (84,4 % від профінансованих, у 2021 році – 88,5 %);
- оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 8 923,3 тис. грн. (80,5 % від профінансованих, у 2021 році – 88,5 %);
- сплата судового збору – 1 343,7 тис. грн. (93,3 % від профінансованих, у 2021 році – 98,1 %);
- інші поточні видатки – 11 107,2 тис. грн. (95,3 % від профінансованих, у 2021 році – 85,1 %).

Капітальні видатки, які у 2021 році склали 22 378,3 тис. грн., на 2022 рік передбачені не були.

Отже, соціально-захищені видатки (заробітна плата та комунальні послуги та енергоносії) профінансовані у повному обсязі, незахищені видатки виділялися в обмежених розмірах для здійснення найважливіших платежів.

Проведені видатки за напрямками використання коштів спрямовувались:

- на забезпечення управління та виконання функцій і завдань зі здійснення контролю за додержанням вимог природоохоронного законодавства про охорону навколишнього природного середовища – 34 895,9 тис. гривень;

– на забезпечення виконання функцій і завдань зі здійснення державного контролю за додержанням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища територіальними органами – 334 566,7 тис. гривень;

– на сплату судового збору – 1 343,7 тис. гривень.

Враховуючи припинення проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану напрямок «Відбір зразків продукції (автомобільні бензини, суднове та котельне паливо) і проведення їх експертизи (випробування)» не фінансувався.

Видатки на виконання напрямку «Створення інформаційно-аналітичної підсистеми «Екологічний інспектор» у сумі 2 600 тис. грн. не профінансовані, оскільки не є першочерговими в умовах воєнного стану.

За спеціальним фондом на 2022 рік надходження коштів не планувались, але протягом року надходили кошти та касові видатки склали 501,6 тис. грн, що на 4 293,2 тис. грн. менш, ніж у минулому році.

Так, надійшли кошти по коду доходу 25010000 «Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством», а саме від додаткової господарської діяльності, реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна) та оренди майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна» та коду доходу 25020000 «Інші джерела власних надходжень бюджетних установ», а саме від благодійних внесків, грантів та дарунків та від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів. Тому, відповідно до форми річного звіту (форма № 4-1д) «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги», поданої Державній казначейській службі України, кошторисом на звітний рік затверджені видатки у сумі 21,2 тис. грн., касові видатки склали 16,3 тис. грн.; відповідно до форми річного звіту «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень» (форма № 4-2д) поданої Державній казначейській службі України, кошторисом на звітний рік затверджені видатки сумі 486,6 тис. грн., касові видатки склали 485,3 тис. гривень.

Відповідно до форми річного звіту «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів» (форма № 4-4д) по коду доходу 41010600 «Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів» кошторисом на звітний рік затверджені видатки у сумі 610,0 тис. грн. на залишок коштів, який утворився станом на 01.01.2022 року, касові видатки відсутні.

3. Організаційна інформація

Станом на 01.01.2023 року в центральному апараті Державної екологічної інспекції України діє структура на 110 штатних одиниць, яка передбачає функціонування таких структурних підрозділів:

- Департамент державного екологічного нагляду (контролю);

- Управління організаційної діяльності;
- Управління бухгалтерського обліку та фінансово-господарського забезпечення;
- Відділ правового забезпечення;
- Відділ управління персоналом;
- Відділ методичного забезпечення державного екологічного нагляду (контролю);
- Сектор державного ринкового нагляду;
- Сектор з координації та контролю територіальних та міжрегіональних територіальних органів;
- Сектор взаємодії з центральними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування;
- Сектор з питань запобігання та виявлення корупції;
- Сектор з інформаційно-технічного забезпечення, цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації;
- Сектор міжнародної співпраці та протокольних заходів, а також:
 - 1 головний спеціаліст з внутрішнього аудиту,
 - 1 головний спеціаліст з питань організації та проведення процедур закупівель,
 - 1 головний спеціаліст з питань мобілізаційної роботи.

Станом на 01 січня 2023 року в центральному апараті Держекоінспекції фактично працює 93 державних службовця, що становить 87,7 % від загальної штатної чисельності державних службовців. Облікова чисельність працівників центрального апарату Держекоінспекції - 105 осіб, з яких: фактична чисельність державних службовців - 93 осіб, 7 працівників знаходяться у відпустці для догляду за дитиною, 3 працівника проходять службу в ЗСУ та 2 не є державними службовцями.

Відповідно до пункту 7 Положення про Держекоінспекцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 № 275, Держекоінспекція здійснює свої повноваження безпосередньо і через утворені в установленому порядку територіальні органи, які реалізують повноваження Держекоінспекції у межах відповідних територій.

Реалізацію повноважень Держекоінспекції у межах відповідних територій здійснюють 18 територіальних та міжрегіональних територіальних органів:

- Державна екологічна інспекція у Вінницькій області;
- Державна екологічна інспекція у Волинській області;
- Державна екологічна інспекція у Донецькій області;
- Державна екологічна інспекція у Закарпатській області;
- Державна екологічна інспекція у Луганській області;
- Державна екологічна інспекція у Львівській області;
- Державна екологічна інспекція у Сумській області;
- Державна екологічна інспекція у Тернопільській області;
- Державна екологічна інспекція у Харківській області;
- Державна екологічна інспекція у Хмельницькій області;

- Державна екологічна інспекція у Чернігівській області;
- Державна екологічна інспекція Столичного округу;
- Державна екологічна інспекція Центрального округу;
- Державна екологічна інспекція Поліського округу;
- Державна екологічна інспекція Карпатського округу;
- Державна екологічна інспекція Придніпровського округу (Дніпропетровська та Кіровоградська області);
- Державна екологічна інспекція Південного округу (Запорізька та Херсонська області);
- Державна екологічна інспекція Південно-Західного округу (Миколаївська та Одеська області).

Облікова чисельність працівників територіальних та міжрегіональних територіальних органів Держекоінспекції – 1505 осіб, з яких: фактична чисельність державних службовців - 1292 особи, 95 працівників знаходяться у відпустці для догляду за дитиною, 118 працівника служать в ЗСУ та 19 не є державними службовцями. Серед працівників територіальних та міжрегіональних територіальних органів Держекоінспекції 3 працівника загинули, 1 поранений та 4 державних службовця зникли безвісти.

Вакантність позицій

Станом на 01.01.2023 в центральному апараті Державної екологічної інспекції України 10 вакантних посад, з яких категорії «А» - 3 посади, категорії «Б» - 1 посада та категорії «В» - 6 посад. В територіальних та міжрегіональних територіальних органах 423 вакантні посади: категорії «Б» - 89 посад та категорії «В» - 334 посад.

Плинність кадрів

Стабільність та збереження персоналу є важливою складовою для Держекоінспекції. Одним із найпоказовіших критеріїв у цій роботі є показник рівня плинності кадрів.

З початку 2022 року по 01 січня 2023 року в центральний апарат призначено 33 державних службовця (16 чоловіків та 17 жінок), звільнено 26 державних службовця (15 чоловіків та 11 жінки).

В територіальних та міжрегіональних територіальних органах Держекоінспекції за даний період призначено 169 державних службовців (97 чоловіків та 72 жінки), звільнено 222 державних службовця (132 чоловіка та 90 жінок).

4. Інша інформація в межах компетенції Держекоінспекції, що виноситься на публічне обговорення

Запобігання та виявлення корупції

На підставі наказу Держекоінспекції від 25.01.2022 № 25 здійснено перегляд Антикорупційної програми Держекоінспекції. Враховано пропозиції Національного

агентства з питань запобігання корупції до Антикорупційної програми Держекоінспекції, додані до наказу від 30.12.2021 №843/21 «Про погодження антикорупційної програми Державної екологічної інспекції України на 2021 - 2022 роки».

Зокрема:

1) у розділі IV конкретизовано, що антикорупційна програма Держекоінспекції розміщується на офіційному веб-сайті Держекоінспекції (у розділі «Запобігання корупції») та перебуває у вільному доступі для усіх працівників Держекоінспекції та її територіальних і міжрегіональних територіальних органів та громадськості; конкретизовано графік навчального процесу та теми для проведення навчань, визначено спосіб здійснення перевірки результатів навчання;

2) у розділі V конкретизовано процедуру оцінки виконання та перегляду антикорупційної програми Держекоінспекції, додатково передбачено перегляд антикорупційної програми у разі затвердження Антикорупційної стратегії і прийняття державної програми з її виконання (протягом 30 календарних днів з дня затвердження) та надання обов'язкових для розгляду пропозицій Національним агентством з питань запобігання корупції.

Наказом Держекоінспекції від 22.02.2022 № 68 внесено зміни до Антикорупційної програми Державної екологічної інспекції України на 2021-2022 роки, затвердженої наказом Держекоінспекції від 30.11.2021 № 524 «Про затвердження антикорупційної програми на 2021-2022 роки», погодженої наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 30.12.2021 № 843/21 «Про погодження антикорупційної програми Державної екологічної інспекції України на 2021-2022 роки».

Питання комунікації з питань європейської інтеграції України та міжнародної співпраці

Т.в.о Голови Держекоінспекції взяв участь у міжнародному екологічному семінарі, який проходив у Брюсселі, та проінформував міжнародну спільноту про заходи у сфері європейської інтеграції; дав інтерв'ю журналу «ECOBUSINESS GROUP. Екологія підприємства». Розповів про екологічні реалії та вектори розвитку установи у воєнний час та наближення екологічного законодавства до вимог ЕС; разом із заступником голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування Оленою Криворучкіною проведено зустріч із знімальною групою німецького телеканалу «KelvinFilm», для створення відеоматеріалу, який покаже масштаби шкоди навколишньому природному середовищу, заподіяної російськими військами на території України.

Фахівцями Державної екологічної інспекції України за 2022 рік проведено ряд заходів та зустрічей, а саме:

- ініційовано впровадження проєктної пропозиції Twinning стосовно наближення законодавства України щодо державного нагляду (контролю) у сфері ринкового нагляду «Якість нафтопродуктів як продовольча безпека для споживачів та нейтралізація загроз сфери охорони довкілля в Україні»

- та у сфері управління відходами, і, в тому числі, відходами руйнації, неякісною, небезпечною та контрафактною продукцією, небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами, вилученням їх з обігу, знешкодженням, знищенням та утилізацією, до відповідного законодавства ЄС, а також створення відповідних лабораторних служб у період відновлення та відбудови інфраструктури України;
- організовано зустріч із представниками Американської торговельної палати в Україні, де обговорили напрямки роботи у період дії воєнного стану та післявоєнний період.

Також, звітуємо, що за рік роботи, спеціалісти Держекоінспекції взяли участь у наступних заходах:

22.02 - у міжнародному форумі «AgroGreenDeal-2022»;

25.05 - у міжнародній онлайн-конференції «Плани управління річковими басейнами–інструмент для досягнення доброго стану вод: досвід Республіки Польща», яка організована Центром підвищення кваліфікації працівників водного господарства;

14.06 - у зустрічі країн-учасниць проєкту AMBITUS у Парижі;

23.06 - у міжнародному семінарі, що був організований в рамках програми EU4Environment, де учасники, серед яких були екологічні інспектори європейських країн, керівники проєкту Мережі Союзу з імплементації та забезпечення виконання екологічного законодавства (IMPEL) та представники Секретаріату Організації економічного співробітництва та розвитку, обговорили організацію спільних перевірок, що відіграють ключову роль у боротьбі з екологічною злочинністю сьогодні;

30.06 - в установчій зустрічі Програми розвитку ООН (Офіс ООН з координації гуманітарних питань, ОСНА);

21-25.11 - у навчальному семінарі, що був організований Програмою ООН з навколишнього середовища (United Nations Environment Programme) у Швейцарії, де були розглянуті питання щодо забруднення довкілля України внаслідок збройної агресії з боку російської федерації.

Забезпечення виконавської дисципліни в Держекоінспекції

З метою підвищення виконавської дисципліни Держекоінспекцією постійно здійснювався аналіз стану виконання документів вищих органів влади, що дало можливість відзначити деякі суттєві показники виконавської дисципліни в Держекоінспекції.

Протягом 2022 року Держекоінспекцією виконано 680 документів вищих органів влади, з них - 502 акти, доручення Президента України та Кабінету Міністрів України, закони та постанови Верховної Ради України, 71 доручення Верховної Ради України, 107 звернень та запитів народних депутатів України, біля

23000 вхідних документів, які надійшли від установ, організацій, підприємств, територіальних та міжрегіональних територіальних органів Держекоінспекції.

До Держекоінспекції у 2022 році від територіальних та міжрегіональних територіальних органів Держекоінспекції надійшло 498 звернень на отримання погоджень з питань проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю).

Держекоінспекцією у 2022 році надано 236 погоджень на проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) та 204 відмови.

Держекоінспекцією впродовж 2022 року підготовлено 6370 вихідних документів за підписом керівництва Держекоінспекції.

Протягом 2022 року до Держекоінспекції надійшов на розгляд та виконання 31 документ з грифом «Для службового користування».

Держекоінспекцією у 2022 році підготовлено 1241 розпорядчий документ та доручення керівництва Держекоінспекції.

Розглянуто 1564 звернення громадян та 135 звернень громадських організацій, 195 запитів на публічну інформацію, які надійшли від органів державної влади, засобів масової інформації, Урядового контактного центру, інших органів та організацій.

Т.в.о. Голови

Ігор ЗУБОВИЧ